

kar nam gre, česa pa nam ne dajo, itd. Mi tedaj nismo društvo ustanovili, da cepimo moči, da zaviramo delovanje „Slovenskega društva v Mariboru“, ampak da imamo sredstvo, s kojim se moremo postavnim potem boriti in potegovati za naše državljanske pravice vsaki čas in povsodi tam, kjer njim nevarnost preti, kjer nam njih naravnost odrekajo ali njih skrunijo. Zatorej ima društvo pravico zborovati v Ptui in izven Ptuja in bode za časa volitev v Mariborskim lahko delo si delilo. Društvo ima sledeči odbor: g. dr. Jak. Ploj, predsednik, g. dr. Franc Jurtela, podpredsed., g. dr. Jož. Čuček, blagajnik, g. Jož. Jerman, dr. Vekoslav Herman, Miha Brenčič in župnik Jak. Trstenjak odborniki. Vsak društvenik plačuje mesečnine 10 kr., ki pa se more na prošnjo ali vsled posebnih razlogov znižati ali celo odpustiti.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjevič Rudolf je obiskal staroslavni Damask v Siriji, se vrnil v Bairut, prepeljal v Ciper, od tod v Makri in naposled h Grkom v Atene. Greški listi priporočajo zvezo z Avstrijo proti Srbom in Bolgarom na Balkanskem polotoku. — Zbor avstrijskih škofov na Dunaji je dokončan; kakšnih uspehov bo imel, to sedaj ni jasno. — Napadi nemških liberalcev v državnem zboru so na ministre, konservativne in slovenske poslance tako surovi in blatni, da vendar vsak pošten domoljub sprevideti mora: te svojadi ni mogoče pustiti h krmilu, ona hoče ali brezobzirno v Avstriji vse strahovati in teptati ali jo raztrgati. Lažnjivo jamra, da Nemci silno trpijo, zvijačno trdeč, da razven liberalcev drugih Nemcev ni. Toda nemški konservativci Kathrein in Greuter so jim krinko z lica potegnoli rekoč, da liberalci niso edini in pravi zastopniki avstrijskih Nemcev, dalje da je treba v Avstriji složnosti in pravičnosti do vseh narodov, torej tudi slovanskih. „Vi liberalci, djal je, pozdravljate nesrečo Avstrije pred Kraljevim Gradcem, kder so Prajzi nas premagali, kot začetek svojemu strahovanju Avstrije, jaz in moji nemški tovarši to grajamo, mi hočemo neodvisno Avstrijo, kder bo svoboda in pravica se priznavala vsem narodom“. Govor naredil je velikansk utis; naši poslanci, česki in poljski in se vé v prvi vrsti nemško-konservativni so mu čestitali! Ministerstvo je predložilo črtež nove colninske ali carinske postave, da se colnina proti Nemčiji in Franciji znatno povzviša, ker ste ti dve državi sklenole colnino povekšati našemu zrnju, moki, lesu itd. kar bi nam 109 milijonov škode naredilo vsako leto. — Profesor dr. Müller je postal naslednik Linškemu škofu Rudigierju, čeravno je liberalni

minister Konrad baje nasprotoval. Novi škof je trdno konservativen in značajan, pobožen in učen mož. — V Istriji so Italijani Hrovate naščuvali zoper Hrovate v Kastavi, kakor slov. bistrski nemčurji lani Pohorce. Grdo razsajajo tam Hrovati soper sam sebe. — Vogerski državni zbor je sklenol železnico zgraditi od Barča v Požego. — Skupno ministerstvo pa tirja stavljenje železnice v Bosni od Doboja nad Tuzlo do Semin-Hana.

Vnanje države. Italijani so malo splašeni zaradi tega, da so Turkom pograbili nekaj mest ob Rudečem morji, ker razven Angležev jim tega nihče ne privošč. Sicer so pa strašno zadolženi, državni dolg znaša 12000 milijonov lir, čeravno so vse cerkveno premoženje vzeli. — Francozi so Kitajce zopet pretepli in se polastili mesta Tujen-Kvangu, ki velja kot vrata v Kitajsko. — Bismark je svojega sina poslal v London in sedaj pravijo, da so se Angleži in Nemci porazumeli. Nemci prajzovski štejejo 6 milijonov nenemških ljudi, te strašno tlačijo in ponemčujejo; najhuje se godi ubogim Poljakom. — Rusi obhajajo za-se dne 6. aprila tisočletnico Metodovo ter ne pridejo v Velehrad. Proti Heratu v Afganistanu bližajo se ruski vojaki čedalje bolj. Angleži so vsled tega hudo iznemirjeni in zbirajo 70000 mož in 60 kanonov v Afganistanu. — Vendar pred svetom delajo se Rusi in Angleži, kakor da jim ni za krvave prepire. Pred Mahdijem pomaknili so se Angleži res nže v Dongalo, vendar le bolj zaradi sedanje silne vročine, do jeseni hočejo železnico potegnoli od Suakima naprej in potem 12000 vojakov proti Mahdiju poslati, da ga uničijo. Od juga bi imeli od Masove nad Kasalo pritisnoli Italijani. — Irci so sklenoli Mahdiju iz Amerike doposlali več tisoč dobro orožanih mož v pomoč zoper Angleže. — Rumunskim katoličanom je umrl na Dunaji velezaslužni nadškof Paoli, ki je stoloval v Bukareštu. — Serbi nagibajo se čedalje bolj na rusko stran želeč pograbit i Macedonijo, katero si tudi Bolgari svojijo. — Sin serbskega prvega osvoboditelja, Črnega Jurija, knez Aleksander umira v prognanstvu v Temesvaru; vsi trije njegovi sini prihiteli so k njemu. Mož je 79 let star. — Črnogorski knez dela velike priprave, da vsprejme dostojno visoka gosta cesarjeviča Rudolfa in nadvojvodinjo Štefanijo, ki prideta kmalu v Cetinje.

Za poduk in kratek čas.

Sv. Metod, apostol Slovanov.

VI. Moravska bila je še toliko krepka, da je vsiljeni nemški jarem mogla otresti. L. 871. vzdigne se ves narod proti Nemcem. Vodi ga Svoimir, iz kraljevske rodbine. Prisiljen od

rojakov sleče meniško halino in v roko Bogu posvečeno vzame britki meč za svobodo naroda svojega. Kmalu je sovražnik premagan, le nemški grofi držijo se v nekaterih trdnih gradih. V tej stiski pošlje Karlman po Svetopolka v Regensburg, kder ga mahoma iz ječe izvelejo, nedolžnega proglasijo in k nemškeji vojski pošljejo, da jej pomaga zoper lastne rojake. Toda kri ni voda. Sklene maščevati se. V trdeji noči zapusti nemški tabor pred Devinom in hiti k svojim v trdujavo ter jim razodene svoj naklep. Ob prvem svitanji jutranje zore mahnejo gosta krdela slovanskih junakov na iznenadene Nemce ter jih posekajo do zadnjega moža. Moravsko je osvobodil Svetopolk, ki jo je poprej v nesrečo pahnol, in tako popravil poprejšnjo sramoto. Hvaležno ljudstvo pozdravi ga kot svojega kralja.

Srditi Nemci zaženejo se iz nova l. 872 v Moravsko. Svetopolk se jim umika. Ko jih dasta daleč zvabi v deželo, odpošlje močno krdelo Nemcem za hrbet, in poseka za varstvo brodovja ob Donavu zaostalo vojsko. Vse brodovje zapleni in škof Pasavski komaj živ uide. Sedaj zapusti Karlman Moravsko in sklene l. 874 mir s Svetopolkom po dolgotrajnih pogajanjih v Forchheimu na Nemškem.

Med tem izve Hadrijanov naslednik, papež Janez VIII., kako so nemški škofje Metoda v kajho zaprli. Takoj jim piše ostro, jih pokara in ukaže panonskega nadškofa izpustiti, če ne, bodo izobčeni. To pomaga, Metoda izpustijo l. 873 pa tudi vsi trije nemški škofje: Adalvin, Hano in Hermanih zaporedom umerjejo.

Apostol Slovanov, sedaj venčan z mučeniško krono, vrne se k svojemu Kocelju v Blatograd. Papež Janez VIII. naloži mu skrbeti za Srbe in Hrvate in Karlmanu naroči naj ga podpira. Toda slednji v tej reči ni pokoren papežu in pomaga nemškeji duhovščini. Postarani Kocelj se tudi ne upa Metoda krepkeje podpirati in tako je slednji l. 874 rad odšel v Moravsko, kamor ga je bil Svetopolk pozval.

L. 877 je pisal papež Janez VIII. iz Ravene še Kocelju, naj ne trpi mnogoženstva. Zatem pa ni več govora o tem slovenskem knezu. Bržčas je kmalu potem umrl, star in brez moškega zaroda. Zapadni del njegove kuježevine so Nemci združili s Karantanijo, kder je kot vojvoda vladal Karlmanov sin, silni Arnulf, nezakonski sin Karlmana in Slovenke, lepe Luitswinde. Ta osnuje mej Dravo in Savo novo grofijo Dudleipo, kojoj glavno mesto je Ptuj, zapovednik pa knez Braclav, popolnem vdan Nemcem in nemškeji duhovščini. Ta je slovensko službo božjo povsod zopet zatrla in Saleburškim nadškofom pomagala do prejšnje veljave. Adalvinov naslednik nadškof Ditmar se je vže l. 874 upal v Ptuj, kder je grofu Gozvinu posvetil novo cerkev. Ob enem so se Srbi

poprijeli Dukljanske nadškofije in tako je razpala Metodova nadškofija Sirmijsko-panonska in staroslovensko bogoslužje preneha v teh pokrajinah.

V Moravsko vzame Metod seboj vse svoje slovenske duhovnike, med njimi so nam po imenih znani: Gorazd, Klement, Naum, Sava, Angelar. Stoluje pa v sedanjem selu: „Staro mesto“ pri Uberskem Hradištu ne daleč od denešnjega Velehrada. Vrlo pomaga Svetopolku slovensko državo krepiti tudi v cerkvenem, verskem smislu. Na vse strani širi uspešno nauk Kristusov in krsti českega vojvodo Borivoja, Svetopolkovega svaka, ko je ta na Velehrad došel. Drugo leto gre sam na Česko, krsti ondi Borivojevo ženo, Ludmilo, prvo svetnico česko, in 30 českih velikašev l. 878.

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica 12. Knez šaljivec sreča neko krat voziček, na katerem sta dva brata sedela, vlekel ju je pa vpreženi osel. Šaljivec stopi bliže in vpraša: no, vi osli, kam se peljate? Eden izmed bratov mu pa hitro odvrne: „mimo četrtega“, namreč — osla!

Razne stvari.

(Občni zbor) obhaja konjerejsko in kmetijsko društvo v Gradci dne 16. in 17. t. m. prvo popoldne ob 4^{1/2} uri v gostilni: „Elefant“.

(Upokojen) je g. Ivan Stuhec, deželne sodnije svetovalec v Celji po več nego 40letnem službovanji. Bil je vselej zvest Slovenec in slovel kot pravičen sodnik.

(Umrl) je zadnji velepridne slovenske rodbine Potočinove, mladi, nadpolni, učeni, bogati Potočin v Zidanem mostu. Bil je prijatelj rajnima Tomšiču in Jurčiču. V 4 letih je smrt pobrala očeta Potočina in obadva sina. Tudi iz Ljubljane poročajo nekaj podobnega, kder je umrl Viktor Smole, zadnji potomec And. Smoleta, katerega je Prešeren v divnej pesmi proslavil.

(Grozna nesreča) zgodila se je v premogovih jamah Karvinskih grofa Lariša v Šleziji. Plin se je vnel in od 123 delavcev 105 usmrtil.

(Za šulverein) so darovali šulvereinovi v Prevaljah 4 fl., rogački 50 fl., katerih bi domača deca krvavo potrebovala. V Tagespošti pa stojijo zraven šulvereinarjev v Stuttgartu na Švabskem. Kedaj bo jih pa pamet srečala?

(Judov) mora v Gradci uže precej biti, ker jim v „Tagespošti“ za velikonočne praznike ponujajo: mazoth, t. j. opresne kruhe.

(Dalmatinsko vino) podjetnik Dumičič skrbno prodava ter ima podružnice na Dunaji dve, zatem v Mariboru, Linci, Celovci, Ljub-